

INVESTIGATING PARENTAL INVOLVEMENT AT BEGINNING OF ELEMENTARY SCHOOL

(İLKOKUL BAŞLANGICINDA VELİLERİN
AİLE KATILIM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ)

Aysel ÇAĞDAŞ¹
Erdoğan ÖZEL²
Ahmet Sami KONCA³

ABSTRACT

There are many studies conducted in order to make the education given in the schools more efficient and wholly achieve the certain targets. When discussing students' education as a whole, there are many factors having an effect on the students' success apart from the education given at schools. The families also have an active part in these factors. Families involved in the education process of their children not only help themselves but also help their children and the educational institutions to be developed in a positive way. In this study, it is aimed to determine the level of parent involvement in their children educational process and to analyze these levels in terms of different variables. Working group of the study consisted of 211 mothers and 91 fathers whose child is a first grade student. Parents' levels of involving in home-based, school-based and school-family cooperation based activities were determined. "Family Involvement Scale" was applied to the parents participated in the study. As a result, the involvement level of parents was often in the medium level, the mothers involved in the activities much more by comparison with the fathers, working parents showed more interest involving in the activities at school and in the classroom as comparing with the nonemployees. Besides, it was found out that 30-42 year old parents were more concerned with their children's education at home by comparison with 43 year old and older parents. Furthermore, parents' income monthly income was a predictor of their family involvement. However, their educational status was determined as having no effect on family involvement.

Keywords: Parent involvement, home-based participation, school-based participation, school-parent partnership.

ÖZET

Okullarda verilen eğitimin daha verimli hale gelmesi, belirlenen hedeflere tam olarak ulaşılabilmesi adına alan yazında birçok araştırma yapılmıştır. Öğrencilerin eğitim durumları bir bütün olarak ele alındığında okulda verilen eğitimin dışında başarılı olmalarında etkisi bulunan birçok faktörün olduğu, ailenin de bu faktörler içerisinde etkin bir yere sahip olduğu görülmektedir. Çocuğunun eğitim sürecine dâhil olan aileler hem kendilerinde hem çocuklarında hem de eğitim kurumlarında olumlu gelişmelerin olmasına yardımcı olmaktadır. Bu çalışmada ailelerin çocuklarının eğitim süreçlerine katılma düzeylerinin belirlenmesi ve bu katılma düzeylerinin farklı değişkenlere göre analiz edilmesi amaçlanmaktadır. Velilerin aile temelli, okul temelli ve okul-aile işbirliği temelli etkinliklere katılım düzeylerinin belirlenmesi hedeflenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu çocuğu ilkököl 1. Sınıfta eğitim alan 211 anne ve 91 baba oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan velilere "Aile Katılım Ölçeği" uygulanmıştır. Araştırmanın sonucunda velilerin aile katılımlarının çoğunlukla orta düzeyde olduğu, annelerin babalara göre aile katılımında daha çok yer aldıkları, çalışmayan velilerin çalışan velilere göre okulda ve sınıfta yapılan etkinliklere daha çok katıldıkları, 30-42 yaş arası velilerin 43 yaş üstü velilere göre evde çocuklarının eğitimiyle daha çok ilgilendikleri görülmüştür. Ayrıca velilerin gelir düzeyinin aile katılımına etki ettiği tespit edilmiştir. Ancak velilerin eğitim durumlarının aile katılımına herhangi bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Aile katılımı, aile temelli katılım, okul temelli katılım, okul-aile işbirliği.

¹ Yrd. Doç. Dr., Selçuk University, Faculty of Health Sciences, aysel-cagdas@hotmail.com

² Arş. Gör., İnönü University, Faculty of Education, erdogan.ozel@inonu.edu.tr

³ Arş. Gör., Ahi Evran University, Faculty of Education, samikonca@yahoo.com

SUMMARY

Introduction

The number of the studies conducted on the subject of family participation has been increased, since its positive impact on children was recognized. It is seen that the studies related to family participation which started in the 1980s in our country, had already started working in western countries approximately 100 years ago. The necessity of the family participation in the United States began to be discussed in the 19th century, has seen a greater acceptance since the impact of family participation on personality development was determined by Erikson in the 20th century. The majority of the studies conducted in this period showed that family involvement in education affected the child's academic achievement positively. In the 21st century, communication between parents and teachers has reached the highest level with the development of the technology (Loughlin, 2008). In our country, with the constructivism based curriculum started to be implemented in 2005-2006 academic year by the Ministry of Education, the importance of families' contribution to the education was emphasized. It is stated in the curriculum family involvement in children's education will increase their performance; therefore parents should support their children. According to the curriculum, parents are recommended to participate in school extracurricular activities and follow the development of their children by the help of the assessment tools. Thus, it is aimed to grow students with high self-esteem who comes to school more willingly and have a positive attitude towards school (MEB TTKB EOPDB, p.25).

In this study, the question of "how is the level of family participation of parents whose children are studying in the first grade of primary schools?" was examined. Also, it was investigated whether the level of parents' participation differs in terms of variables of family, gender, age, educational status, employment status and income status.

Findings of the study were expected to update the issue of family involvement and create a thinking and discussing atmosphere on it, to make parents informed about the importance of family involvement by organizing informational meetings, to make in-service training programs given to the teachers and the managers include the subject of family participation and to make contributions to the researches on the subject of family participation.

Method

In this study, a comparative type of relational screening model was used because of comparing the level of parent participation (dependent variable) with independent variables such as family, gender, age, educational status, employment status and income status as well as describing the level of parent's participation on their children's educational process. (Karas, 2011).

Clustered random sampling method was used in the study. After getting the required permissions for the investigation, the 1st grade students studying at the specified schools were asked to take the data collection tool home to make their

parents fill it out. A total of 302 parents sent the data collection tool back by filling it out. 69.9 % of the parents were female and 30.1% were male. 17 (5.6 %) parents participated in the study were in the range of 17- 29 years old, 237 (78.5%) were in the range of 30-42 years old and 48 (15.9%) were above 43 years old. 159 (52.6%) parents participated in the study had a job and 143 (47.4%) were unemployed. 41 (13.6%) parents participated in the study were primary school graduates, 27 (8.9%) were secondary school graduates, 98 (32.5%) were 125 high school graduates (41.4%) college graduates and 11 (3.6%) have completed their postgraduate education. The average income of the parents was ₺2955 and standard deviation was ₺1744. The minimum monthly income was ₺600 and the maximum one was ₺11,500. Parent Involvement Scale (Saban & Simsek, 2010) was used to collect data. The five point likert scale consists of three subscales analyzing parent involvement according to school-based, home-based, and school-family collaboration-based. Cronbach Alpha value was calculated as 0.913 which refers to high degree of reliability (Tavsancil, 2006).

Findings (Results)

When examining the level of the school-based participation of families, it was seen that their participation in activities held at the school with their children was medium with rate of 39, 4%, low with a rate of 30.5% and high with a rate of 30.1%.

According to the findings obtained from the “Home-Based Participation Subscale” aimed to determine the level of support of parents in their children’s education process outside the school environment, parents participation in these kinds of activities was seen mostly medium with a rate of 37.7%. Then high level of participation with a rate of 34.1% took the second place and low level participation took last place with a rate of 28.1%.

When analyzing the data obtained from “School-Family Cooperation Based Participation subscale” required communication and interaction between the families and teachers or school staff in order to support the development of their children, the majority of parents’ participation level was medium with a rate of %36,8. Then high level of participation with a rate of 34.1% the second place and low level participation took last place with a rate of 29.1%.

When examining the parents participation generally in all the activities carried out in order to support their children's education, family participation level was medium with a rate of 47.7%, was high with a rate of 37.1% and was low with a rate of 15.2%.

According to the results of t-test performed to find out whether the gender of the parents had a significant effect on the scores of family involvement, it was seen that gender variable effected both family involvement in all dimensions and the total score significantly.

According to the results of t-test performed to find out whether the employment status of the parents had a significant effect on the scores of family involvement, it was found out that there was a significant difference between family

involvement scale scores of working parents ($\bar{x}=31,72$, $SD=7,86$) and family involvement scale scores of unemployed parents ($\bar{x}=33,91$, $SD=7,2$) in terms of school-based family involvement scores.

According to results of Pearson Correlation Analysis, significant correlational relationships between parents' income status and home-based involvement, school-family cooperation based involvement and total scores of family involvement have been identified.

It was determined that Parents' education level had a significant effect only on home-based family involvement.

Conclusion and Discussion

In this research, "School-Based Involvement" status which expressed parents' participation in the activities carried out in the school or in the classroom, "School-Based involvement" status which include the parents' participation in the activities they do at home for educating their children, "School-Family Cooperation based involvement" status which cover parents' communication with school staff and teachers and the status of participation in all the activities carried out to support the education of the children, was mostly in medium level. Results showed that parents didn't give up contributing the education of their children completely, however they didn't spend too much effort for this purpose.

When comparing the data obtained from school-based involvement, Home Based involvement and School-Family Cooperation Based involvement scales, parents showed a low level and medium level participation mostly on school-based involvement. Besides, they showed a high level participation mostly on Home Based involvement and School-Family Cooperation Based involvement. As a conclusion, It was found out that parents seemed to involved in the children's education at home by helping them with their homework, preparing study environments and interviewing with school teachers. Besides this, they participated less in educational events held in the classroom and at school.

GİRİŞ

Aile katılımının çocuklar üzerindeki olumlu etkisinin fark edilmesiyle birlikte konu ile ilgili yapılan çalışmalarda da artış olmuştur. Ülkemizde 1980'li yıllardan itibaren başlayan aile katılımı içerikli çalışmaların batı ülkelerinde yaklaşık 100 yıl öncesinde çalışılmaya başlandığı görülmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde 19.yy'da tartışılmaya başlanan aile katılımının gerekliliği konusu 20.yy'da Erikson' un çocukların kişilik gelişiminde ailenin etkisini tespit etmesiyle daha çok kabul görmeye başlamıştır. Bu dönemde yapılan çalışmaların büyük çoğunluğunda ailenin eğitime dâhil olmasının, çocuğun akademik başarısını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. 21. yüzyıla gelindiğinde ise teknolojinin gelişmesi ile velilerin öğretmenlerle olan iletişimleri üst düzeylere ulaşmıştır (Loughlin, 2008). Ülkemizde ise, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2005-2006 eğitim-öğretim yılında uygulanmaya başlayan, yapılandırmacı yaklaşımı esas alan programla beraber ailelerin öğrenime katkısının önemi üzerinde durulmuştur.

Programda velilerin çocuklarının eğitiminde yer almasıyla performanslarını artacağı, bu sebeple ailelerin çocuklarını desteklemeleri gerektiği ifade edilmiştir. Programda ailelerin okul dışı etkinliklere katılması, tavsiye edilen ölçme-değerlendirme araçlarıyla çocuklarının gelişimlerini takip etmesi istenerek okula daha istekli gelen, benlik saygısı yüksek, okula karşı olumlu tutumlara sahip çocuklar yetiştirilmesi hedeflenmiştir (MEB TTKB EOPDB, 2015; s.25).

Aile katılımı ile ilgili yapılan birçok tanım vardır. Bu tanımların çoğunun ortak noktası aile katılımının velinin çocuğunun eğitim sürecine dâhil olması şeklindedir. Ömeroğlu ve Yaşar (2005) aile katılımını anne babaların çocukların gelişim ve eğitimlerine katkıda bulunmaları için organize edilmiş etkinlikler bütünü olarak tanımlamıştır. Kuzu (2006) aile katılımında velilerin çocuklarının gelişimine ve eğitimlerine katkıda bulunabilmeleri için hazırlanan etkinliklere katılması ve okul ile aile arasında sağlam bir bağ kurulması için gereken karşılıklı bir anlayış söz konusu olduğunu ifade etmiştir. Epstein ve Sheldon (2002) ise aile katılımını, ailelerin desteklenerek eğitime dâhil edildiği; çocukların eğitsel deneyimlerle akademik başarılarını arttırdığı ve çocukların yaşadıkları ev ortamı ile eğitim kurumları arasındaki iletişimin sağlanıp, eğitim programlarının ailelerin katılımıyla zenginleştirilerek uygulandığı bir yaklaşım olarak görmüştür. Cavkaytar (2004) aile katılımının ailelerin, eğitim kurumunun belirlediği akademik ve sosyal amaçları gerçekleştirebilmesi için yapılan etkinliklere, etkinlikleri planlama sürecine ve yönetimine aktif bir şekilde katılması olduğunu düşünmektedir. Sıralanan tanımlar çerçevesinde bu araştırmada “İlkokul birinci sınıfta okuyan öğrencilerin velilerin aile katılım düzeyleri nasıldır?” sorusu incelenmiştir. Ayrıca ailelerin katılma düzeylerinin çalışmaya katılan velilerin cinsiyetleri, yaşları, eğitim durumları, çalışma durumları, gelir durumları değişkenleri açısından farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulguların özellikle aile katılımı konusunu güncelleştirip, üzerinde düşünme ve tartışma ortamı oluşturması; aile katılım etkinliklerinden biri olan bilgilendirme toplantıları aracılığıyla velilere aile katılımının önemi konusuna bilgilendirmede etkili olması; öğretmenlere ve idarecilere verilecek hizmet içi eğitim programlarında aile katılımı konusuna yer verilmesinde etkin rol oynaması; ve aile katılımı konusunda yapılan araştırmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

Aile Katılımı

Aile katılımı ile anne ve babalar okullarda yapılan etkinliklere ve planlamalara aktif bir şekilde katılma fırsatı bulurlar. Bu vesileyle anne babalar okullarda yer verilen konulara vakıf olur, çocuklarının eğitimi noktasında gerekli becerileri edinir sosyal ve duygusal destek alır, profesyonel kişilerle bilgi alışverişi yapmış olur (Ömeroğlu, Kandır ve Ersoy, 2003). Aile katılımında çocukların eğitimlerinin desteklendiği kadar ailelerin eğitilmesi de söz konusudur. Aile katılımının sağlanması ile velilerin bazı bilgi ve becerileri edinerek çocuklarıyla olan iletişimlerini daha sağlıklı hale getirmeleri istenmektedir. Çocuklarının gelişimi hakkında yeterince bilgiye sahip olan bireyler, kendilerine daha çok güvenecek ve çocuklarını daha iyi anlayıp, eksik yönlerini daha olumlu bir şekilde telafi edebileceklerdir.

Aile katılımı; görev yönelimi, süreç yönelimi ve gelişimci yönelim olmak üzere üç boyuttan oluşmaktadır. Görev yöneliminde ailelerin öğretmenler ve yöneticiler tarafından çalışmalara katılımının sağlanması hedeflenmektedir. Aile katılımında en çok tercih edilen, en geleneksel olan yöntem görev yönelimidir. Süreç yöneliminde; ailenin eğitim programının düzenlenmesine, öğrencilere okutulacak kitapların incelenerek seçilmesine, öğretmen seçilmesine ailelerin katılımı esastır. Gelişimci yönelimde ise ailelerin çocuklarına, eğitim kurumuna ve diğer ailelere faydalı olmak amacıyla kendini geliştirmesi beklenmektedir (Akkaya, 2007).

Epstein ve diğerleri (2002), aile katılımının okulun ailelere temel aile sorumlulukları hakkında yardım etmesi, ailenin öğretmene aile katılımında yardım etmesi, evde öğretim etkinliklerine katılımı, idare, karar verme ve destekleme için katılımında bulunması, toplumla değiş-tokuş ve işbirliği yapması olmak üzere altı şekilde gerçekleştiğini belirtmiştir. Fantuzzo, Tighe ve Childs (2000) ise aile katılım çalışmalarını okul temelli, okul-aile işbirliği temelli ve ev temelli katılımlar olmak üzere üç boyutta incelemiştir. Okul temelli katılımında ailelerin okul ve sınıf içinde yapılan etkinliklere katılımı, okul-aile işbirliği temelli katılımında ailelerin öğretmenle iletişim halinde olarak iletişimlerini devam ettirmeleri, ev temelli katılımında ise ailelerin ev ortamını çocuklarına uygun bir hale getirmeleri ve ev çalışmalarında çocuklarına yardımcı olmaları esastır.

Aile katılımı programları içeren eğitim uygulamaları çocukların gelişimlerini olumlu etkilemektedir (Temel, 2001). Aile katılımının çocukların gelişimlerine ve akademik başarılarına etkisi olduğu gibi velilere ve eğitim kurumlarına da etkisi vardır. Veliler aile katılımındaki etkinlikler sayesinde kendilerini geliştirirken, eğitim kurumları da belirledikleri hedeflere ulaşma adına velilerden gördükleri destekle daha sağlam adımlar atabilmektedir. Bunun yanında yapılan çalışmalar sonucunda aile katılım programları uygulanan çocukların kardeşlerinde de olumlu gelişmeler olduğu ortaya konulmuştur (Çağdaş ve Seçer, 2005).

Aile katılımının anne ve babayı eğiterek çocukların okul başarılarını etkileyecek olumsuzlukları azaltmak, öğretimi etkili hale getirmek, ailelerin okula olan yabancılıklarını gidermek, ailelerin öğrenime katılımlarını sağlamak, ailede ve okulda değişiklikler yapmak, çocuğun ailesindeki öğrenme ortamına katkıda bulunmak, çocukta görülen olumlu değişimlerde sürekliliği sağlamak, sorunları önlemek ve farklı disiplin metotları sunmak, aileye çocukların ev ortamında edinebileceği deneyimlerle ilgili bilgilendirmek ve çocuklarının yaşamlarındaki rollerini göstermek gibi amaçlarının olduğu söylenebilir (Eryorulmaz, 1993). Çocuğun gelişim için anne –babaların çocuklarıyla geçirirken yaptıkları gözlemlerden yararlanmak, sınıf ve okul ortamında ortak bir kültür oluşturmak, çocukların gelişimi için en etkili yöntemi belirlemek ve okul yönetiminin demokratik olması için velilerin çocuklarının eğitim-öğretim sürecine katılmaları gerekmektedir (Kılıç, 2010).

Aile katılımının en büyük getirilerinden birisi, çocuklarda görülen akademik başarının artışı yönündedir. Çelenk (2003) okul başarısında ailenin etkisini konu edinen araştırmasında; aileleri tarafından eğitim konusunda desteklenen çocukların

okulda daha başarılı olduklarını belirleyerek okul-aile işbirliğinin okul başarısının ön koşulu olduğu sonucuna ulaşmıştır. Fan ve Chen (2001), çalışmalarında aile katılımını inceleyen yirmi beş araştırmanın meta- analizini yapmış ve veli katılımı ile öğrencilerin akademik başarıları arasında güçlü ve olumlu bir ilişki olduğunu, veli katılımı arttıkça öğrencilerin sınavlardan aldıkları notların ve ödev puanlarının arttığını tespit etmiştir.

Aile katılımının çocuklara faydası olduğu gibi velilere de birçok faydası vardır. Aile katılımı sayesinde anne- baba eğitim kurumuna ve öğretmene güven duyar, çocuğunun öğrendiklerini görerek mutlu olur. Çocuğunun gelişimine dair aldığı ayrıntılı bilgilerle kendini güvende hisseder. Sosyal değişimlerden etkilenen aileleri destekler, aileler arası bilgi alışverişine yardım eder. Çocuğunun gelişim alanları ile ilgili bilgi sahibi olur. Okullarda düzenlenen etkinliklerde sahip olduğu özel ilgi ve becerilerin gösterir. Çocuklarının motivasyonunda ve davranışlarında olumlu gelişmeler sağlar. Okula karşı olumlu bir tutum geliştirir (Zembat ve Haktanır, 2005).

Aile katılımının önemiyle ilgili aileler ve eğitim kurumları hemfikirken çok yaygın olmayışının ardında yatan bazı nedenler vardır. Aile katılımını engelleyen nedenler arasında ailelerle ilgili olanlar olduğu gibi eğitim kurumlarından kaynaklanan nedenlerde bulunmaktadır. Pehlivan (1997) velilerin aile katılımı engelleri arasında velilerin kendi okul yaşantılarında karşılaştığı olumsuzluklar, ekonomik sıkıntılarının olması, okula ayırabilecekleri zamanın sınırlı olması, eğitim düzeylerinin düşük olması, karşılaştıkları olumsuz öğretmen tutumları ve ev-okul kültüründe yaşanan uyumsuzlukların olduğunu ifade etmiştir. Ensari ve Zembat (1999), aile katılımını engelleyen faktörler arasında öğretmenlerin aile katılım programı ile ilgili bazı olumsuz algıları bulunduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerin aile katılım programları hakkında gerekli bilgiye sahip olmayışı, programın nasıl yürüyeceğini bilmemeleri, yapılacak etkinlerin çok zaman gerektireceğini düşünmeleri aile katılımını etkileyen nedenler arasında gösterilebilir. Bunların yanında öğretmenlerin velilerin aile katılım etkinliklerine katılmak istemeyecekleri, katılsalar dahi bazı olumsuzlukların yaşanabileceği, velilerin kendi çocuklarına objektif bakamayacağı, programa yeterince zaman ayıramayacakları düşüncesi de aile katılım etkinliklerini engelleyen nedenler arasındadır.

Gürşimşek (2003), yaptığı çalışmada okul öncesi aile katılımını ev temelli, okul temelli ve okul aile işbirliği temelli olarak üç farklı boyutta incelemiştir. Araştırmada ailelerde evde ve okulda yapılan çeşitli etkinlikleri devam ettirmeyle ilgili davranışları daha az yaptıkları görülmektedir. Ailelerin genel olarak öğrenmenin okulda ve öğretmenin kontrolünde gerçekleşmesini doğru buldukları düşüncesi aile temelli katılımın yetersiz olmasına neden olduğu düşüncesini oluşturmuştur.

Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitimi Programına 2013 yılında yaptığı değişiklikle Bütünleştirilmiş Aile Destek Eğitim Rehberi (OBADER)” ilave etmiştir ve öğretmenlerin programla birlikte bu rehberi de etkin bir şekilde kullanmalarını tavsiye etmektedir (MEB, 2013). Etkin aile katılımının ön planda olduğu bir okul öncesi eğitim programına çocuğunu gönderen anne ve babaların okula karşı olumlu

tutumlarını sürdürebilmek için çocuklarının ilkökul kademesindeyken eğitim-öğretim sürecine katılım düzeylerini tespit etmek büyük önem arz etmektedir.

YÖNTEM

Model

Bu araştırmada anne ve babaların çocuklarının eğitim-öğretim sürecine ne kadar dâhil oldukları betimlendiğinden ve velilerin aile katılım düzeylerinin (bağımlı değişken) ile cinsiyet, yaş, eğitim durumu, çalışma durumu, gelir durumu, çocukların cinsiyeti ve yaşı gibi bağımsız değişkenlerle karşılaştırılması yapıldığından karşılaştırmalı ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır (Karasar, 2011).

Örnekleme

Araştırmanın evrenini 2014-2015 Eğitim Öğretim yılında çocuğu Kırşehir'deki devlet okullarında 1. Sınıfa devam eden veliler oluşturmaktadır. Evrene ulaşmak zor olacağından tesadüfi küme örnekleme yoluna gidilmiştir. Kırşehir il merkezinde bulunan ikisi alt, ikisi orta ve ikisi üst sosyo-ekonomik düzeyden olmak üzere toplam altı okul örnekleme alınmıştır. Araştırma için gerekli izinler alındıktan sonra belirlenen okulların 1.sınıfına devam eden öğrencilerden araştırmanın veri toplama aracını velilerine ulaştırıp doldurulduktan sonra öğretmenlerine vermeleri istenmiştir. Toplamda 302 veli veri toplama aracını doldurarak göndermiştir. Gönüllülük esasına dayalı olarak veri toplama aracını doldurmayı kabul eden 211'i kadın 91'i erkek toplam 302 kişi örnekleme dâhil edilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubunda Bulunan Velilerin Cinsiyetlerine Göre Yüzde-Frekans Dağılımları

	f	%
Anne	211	69,9
Baba	91	30,1
Toplam	302	100

Çalışma grubunda bulunan velilerin 211'i (%69,9) annelerden 91'i (%30,1) babalardan oluşmaktadır. Buradan da anlaşılacağı üzere araştırmaya katılan anne babalar geleneksel aile modelini yansıtmaktadır. Bu modele göre çocuğun eğitim öğretim işlerinden anne sorumlu iken baba daha çok maddi destek ve otorite konularında ön plana çıkmaktadır (Tezel ve Özbay, 2009).

Tablo 2. Çalışma Grubunda Bulunan Velilerin Yaşlarına Göre Yüzde-Frekans Dağılımları

	f	%
17-29	17	5,6
30-42	237	78,5
43+	48	15,9
Toplam	302	100

Çalışmaya katılan velilerin yaş aralıklarını gruplandırırken TÜİK (2015) verilerine göre Türkiye nüfusunun orta yaşı olan 30 yıl temel alınmıştır. Ancak, 30 yaş üzerinin, orta yaş başlangıcı olan 42 yıl temel alınarak iki ayrı gruba bölünmesine karar verilmiştir. Bu sayede ortalama altı yaş grubu, ortalama yaş grubu ve ortalama üzeri yaş grubu elde edilmiştir. Çalışmaya katılan velilerin 17'si (%5,6) 17- 29 yaş aralığında, 237'si (%78,5) 30-42 yaş aralığında ve 48'i (%15,9) 43 yaş ve üzerindedir. Bu bulgulara göre çalışmaya katılan anne babaların çoğunun orta yaşta oldukları görülmektedir.

Tablo 3. Çalışma Grubunda Bulunan Velilerin Çalışma Durumlarına Göre Yüzde-Frekans Dağılımları

	f	%
Çalışıyor	159	52,6
Çalışmıyor	143	47,4
Toplam	302	100

Çalışmaya katılan velilerin 159'u (%52,6) bir işe sahip iken 143'ü (%47,4) herhangi bir işte çalışmamaktadır. Bu bulgular araştırmaya katılan anne- babaların yarıya yakınının çalışmadığını ortaya koymaktadır. Daha önce sunulan Tablo 1'den anlaşılacağı üzere araştırmaya katılan velilerin çoğunluğu annelerdir. Ancak Tablo 3'te çalışmayan velilerin oranı %50'nin altındadır. Yani, araştırmaya annelerin daha çok katılması, velilerin çalışma durumlarını olumsuz yönde etkilememiştir.

Tablo 4. Çalışma Grubunda Bulunan Velilerin Eğitim Düzeylerine Göre Dağılımları

	f	%
İlkokul	41	13,6
Ortaokul	27	8,9
Lise	98	32,5
Yüksekokul-Fakülte	125	41,4
Lisansüstü	11	3,6
Toplam	302	100

Çalışmaya katılan velilerin 41'i (%13,6) ilkokul mezunu, 27'si (%8,9) ortaokul mezunu, 98'i (%32,5) lise mezunu 125'i (% 41,4) fakülte veya yüksekokul mezunu olup 11'i (%3,6) lisansüstü eğitimlerini tamamlamıştır. Bulgulardan anne babaların yarıya yakınının yüksekokul veya fakülte mezunu oldukları, çok azının ise lisansüstü eğitimini tamamladığı anlaşılmaktadır.

Tablo 5. Çalışma Grubunda Bulunan Velilerin Gelir Durumları

	Ortalama	Std. Sapma	Minimum	Maksimum
Velilerin Geliri	2955,05	1744,25	600	11500

Araştırmaya katılan velilerin gelirlerinin ortalaması 2955 TL iken standart sapma 1744 TL'dir. Bunun yanı sıra aylık minimum gelir 600 TL, maksimum ise 11500 TL'dir. Standart sapma ile ranjin fazla olması araştırmaya katılan velilerin gelir durumlarının değişkenliğini göstermektedir.

Veri Toplama Aracı

Tighe ve Childs (2000) tarafından geliştirilen Aile Katılım Ölçeği Gürşimşek (2003) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır. Daha sonra İlköğretim düzeyinde kullanılabilmesi için İflazoğlu Saban ve Şimşek (2010) ölçeğin uyarlama ve geçerlilik-güvenilirlik çalışmasını yapmıştır. Toplamda “Okul Temelli Katılım, Ev Temelli Katılım ve Okul-Aile İşbirliği Temelli Katılım” olmak üzere 3 alt ölçekten ve toplamda 34 maddeden oluşmaktadır. Okul Temelli Katılım alt ölçeği 10 maddeden, Ev Temelli Katılım alt ölçeği 13 maddeden, Okul-Aile İşbirliği Temelli Katılım alt ölçeği 11 maddeden oluşmaktadır. Her bir madde 5 her zaman, 4 sık sık, 3 bazen, 2 nadiren, 1 hiçbir zaman şeklinde hazırlanan beşli Likert türü bir ölçekle değerlendirilerek puanlanmaktadır.

Araştırmaya katılan velilerin “Aile Katılım Ölçeği” ve alt ölçeklerine verdikleri cevapların güvenilirliği incelendiğinde Cronbach Alpha değerleri “Okul Temelli Katılım” alt ölçeği için 0,815, “Ev Temelli Katılım” alt ölçeği için 0,838, “Okul Aile İşbirliği Temelli Katılım” alt ölçeği için 0,863 ve “Aile Katılım Ölçeği” için 0,913 olarak hesaplanmıştır. Bu değerlere göre velilerin ölçme aracına verdikleri cevaplar oldukça güvenilirdir (Tavşancıl, 2006, s.29).

Verilerin Analizi

Velilerin katılım düzeylerini belirlemek amacıyla uygulanan “Aile Katılım Ölçeği”nin toplam ve alt ölçek puanları ayrı ayrı hesaplanmıştır. Araştırmaya katılan grubun ortalama ve standart sapmaları dikkate alınarak ortalamanın yarım standart sapma üstünde ve yarım standart sapma altında yer alan puanlara göre velilerin katılım düzeyleri belirlenmiştir. Buna göre ortalamanın yarım standart sapma altında puan alanlar “düşük katılım düzeyine”, ortalamanın yarım standart sapma altı ve yarım standart sapma üstü aralığında puan alanlar “orta katılım düzeyine” ve ortalamanın yarım standart sapma üstü puan alanlar “yüksek katılım düzeyine” sahip olarak belirlenmiştir. Velilerin ölçek ve alt boyutlarından aldıkları puanlara göre katılım düzeyleri bulgular bölümünde sunulmuştur. Verilerin analizinde frekans, yüzde dağılımı, t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Alt gruplar arasındaki farklılıkları bulmak için Scheffe post hoc testi kullanılmıştır. Manidarlık düzeyi 0.05 olarak belirlenmiştir.

Bulgular ve Tartışma

Velilerin Çocuklarının Eğitimine Katılım Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 6. Velilerin Aile Katılım Ölçeği Toplam ve Alt Ölçeklerinden Aldıkları Puanlara Göre Katılım Frekans Ve Yüzde Değerleri

	Katılım Düzeyleri					
	Düşük		Orta		Yüksek	
	f	%	f	%	f	%
Okul Temelli Katılım	92	30,5	119	39,4	91	30,1
Ev Temelli Katılım	85	28,1	114	37,7	103	34,1
Okul-Aile İşbirliği Temelli Katılım	88	29,1	111	36,8	103	34,1
Aile Katılım Toplam	46	15,2	144	47,7	112	37,1

Araştırmaya katılan velilerin Okul Temelli Katılım düzeyleri incelendiğinde ailelerin çocuklarıyla beraber okulda yapılan etkinliklere katılımlarının %39,4 oranında orta düzeyde olduğu, %30,5 oranında düşük ve %30,1 oranında yüksek düzeyde katılım olduğu görülmektedir. Bulgulara bakılarak ailelerin çoğunluğunun çocuklarıyla beraber sınıf etkinliklerine, veliler için düzenlenen gezi, toplantı, kermes gibi faaliyetlere bazen katıldıkları, bir kısmının bu etkinliklere hiçbir zaman katılmayı tercih etmedikleri, bir kısmının da sınıfta ve okulda yapılan veli etkinliklerine her zaman katıldıkları söylenebilir. Velilerde genel olarak okulda yapılan etkinliklere katılımın gerekliliğine inandıkları fakat zamana, maddi duruma ve mekâna bağlı engellerden dolayı farklı düzeyde katılım gösterdikleri düşünülebilir.

Ailelerin çocuklarının öğretim süreçlerine okul dışındaki ortamlarda destek verme düzeylerini belirlemeyi amaçlayan Ev Temelli Katılım alt ölçeğinde, velilerin bu tür etkinliklere %37,7 oranıyla en çok orta düzeyde katıldıkları görülmektedir. Velilerin Ev Temelli Katılım etkinliklerine orta düzeyde katılımdan sonra %34,1 oranında yüksek düzeyde katılımda buldukları, en az ise %28,1 oranında düşük düzeyde katılım gösterdikleri görülmektedir. Yapılan çalışmada elde edilen bulgulara bakıldığında velilerin çocuklarının okuma-yazma, sayı becerilerini artırma, ders çalışabilmeleri için gereken düzeni ve uygun ortamı hazırlama gibi Ev Temelli Katılımı içeren etkinlikleri çoğunlukla bazen yaptıkları görülmektedir. Velilerin çalışıyor olması, eve geldiklerinde iş gününün verdiği yorgunluğun bulunması, özellikle çalışan annelerin ev işlerine de vakit ayırma gerekliliğinin olması evde çocuklarının öğretimine yeterince destek vermelerini engelliyor olabilir.

Ailelerin çocuklarını gelişimlerini destekleme amacıyla öğretmenleri ve okul personeli ile iletişim ve etkileşim halinde olmasını gerektiren Okul-Aile İşbirliği Temelli Katılım alt ölçeğine ait verilere bakıldığında velilerin çoğunluğunun bu katılım türüne %36,8 oranıyla en çok orta düzeyde iştirak ettikleri, daha sonra %34,1 oranıyla yüksek düzeyde ve %29,1 oranıyla düşük düzeyde katılım gösterdikleri belirlenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgularda, velilerin büyük bir çoğunluğunun çocuklarının öğretmenleri ve okul yönetimiyle daha çok ihtiyaç halinde görüştüğü görülürken, diğer ebeveynlerin bir kısmının bu görüşmeleri her zaman yaptıkları, bir kısmının ise hiç yapmadıkları görülmektedir.

Araştırmaya katılan velilerin çocuklarının öğretimlerini desteklemek amacıyla yapılan tüm etkinliklere katılımına genel olarak bakıldığında, aile katılımının %47,7 oranında orta düzeyde, %37,1 oranında yüksek düzeyde ve %15,2 oranında ise düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Bu sonuçlara dayanarak araştırmaya katılan velilerin yarıya yakınının çocuğunun öğretim hayatına bazen dâhil olduğu, düşük düzeyde katılım gösteren aile sayısının ise oldukça az olduğu söylenebilir. Velilerin aile katılımı konusunda yeterince bilinçli olmaması, öğretmenler ve okul tarafından yeterince yönlendirilmemiş olmaları, öğretmenden veya idareden çekiniyor olmaları, çalışma saatleriyle okul saatlerinin çakışması gibi nedenler velilerin yeterli aile katılımında bulunmamlarının sebepleri olabilir.

Yapılan araştırmada belirlenen Okul Temelli Katılım, Ev Temelli Katılım ve Okul-Aile İşbirliği Temelli Katılım alt ölçeklerinden elde edilen anne - babalara ait veriler birbirleri ile karşılaştırıldığında düşük düzeyde ve orta düzeyde katılımın en çok %30,5 ve 39,4 oranıyla Okul Temelli Katılımda, olduğu görülmektedir. Velilerin katılım durumlarından yüksek düzeyde katılımın ise en çok %34,1 oranıyla Ev Temelli Katılım ve Okul-Aile İşbirliği Temelli Katılım etkinliklerinde olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlara bakarak anne - babaların sınıfta ve okulda yapılan etkinliklere katılmada daha çok zorlandıkları bunun yerine daha çok öğretmenle ve okul idaresiyle görüşmeyi seçtikleri ayrıca Okul Temelli Katılımı ve Okul-Aile İşbirliği Temelli Katılımı içeren etkinliklerden çok evde çocuklarının öğretimine daha çok destek vermeyi tercih ettikleri görülmektedir. Ulaşılan bu sonuçlara dayanarak evde zaman ve ortam sınırlılıklarının daha az olması, evde yapılan etkinliklerin maliyetinin daha düşük olması gibi sebeplerle velilerin çocuklarıyla beraber ev etkinlikleri yapmayı tercih ettikleri söylenebilir..

Şad'ın (2013) çalışmasında ailelerin ev ortamında gerçekleştirilebilen katılım görevlerini okul ve toplum temelli katılım görevlerinden daha çok gerçekleştirdiklerini belirlemiş olması yapılan çalışmada ulaşılan sonucu desteklerken Castro ve diğerlerinin (2004), Head Start programlarındaki aile katılımı türlerini ve katılım sayısını belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmada velilerin en çok sınıf içinde yapılan etkinliklere destek verdiklerini, daha sonra ise aile toplantılarına katıldıkları tespit etmesi ise araştırma bulgularını desteklemektedir.

Velilerin Cinsiyetlerine Göre Aile Katılım Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 7. Velilerin Cinsiyetlerine Göre Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız İki Grup Arası Farkların T Test Sonuçları

		n	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Okul Temelli	Anne	211	33,68	7,21	3,261	0,001*
	Baba	91	30,52	8,13		
Ev Temelli	Anne	211	54,27	6,49	4,218	0,000*
	Baba	91	50,46	8,68		
Okul Aile İşbirliği T.	Anne	211	37,87	8,04	2,893	0,004*
	Baba	91	34,90	8,60		
Aile Katılım Toplam	Anne	211	125,83	17,29	4,170	0,000*
	Baba	91	115,96	22,11		

Velilerin cinsiyetlerinin aile katılım ölçeği puanları üzerinde anlamlı bir etkisinin olup olmadığını ortaya koymak için yapılan t testi sonuçlarına göre; cinsiyetin aile katılımı alt boyutlarının tamamı ve aile katılım toplam puanı üzerinde anlamlı düzeyde etkisinin olduğu görülmektedir. Bu durumda, velilerin cinsiyetlerinin aile katılım durumları üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu, annelerin babalara göre daha fazla aile katılımı sağladığı belirlenmiştir. Birçok

babanın çalışma saatlerinin annelere oranla daha fazla olması sonucunda çocuklarıyla daha az vakit geçirmesinin bu duruma neden olduğu söylenebilir.

Şad (2013), Şeker (2009), Doğru (2005)'nin çalışmalarında velilerin cinsiyetleri ile aile katılımı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma bulmamaları ise bu çalışmadan elde edilen sonuçla uyuşmamaktadır.

Velilerin Yaşına Göre Aile Katılım Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 8. Velilerin Yaşlarına Göre Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		n	Ortalama	Standart Sapma	F	p
Okul Temelli	17-29 Yaş	17	31,88	8,89	0,160	0,852
	30-42 Yaş	237	32,87	7,57		
	43+ Yaş	48	32,52	7,51		
Ev Temelli	17-29 Yaş	17	49,70	7,65	5,348	0,005*
	30-42 Yaş	237	53,84	7,27		
	43+ Yaş	48	50,83	7,39		
Okul Aile İşbirliği T.	17-29 Yaş	17	35,47	8,96	1,037	0,356
	30-42 Yaş	237	37,33	8,49		
	43+ Yaş	48	35,73	7,07		
Aile Katılım Toplam	17-29 Yaş	17	117,06	21,48	2,131	0,121
	30-42 Yaş	237	124,04	19,25		
	43+ Yaş	48	119,08	18,78		

Velilerin yaşlarının aile katılım ölçeği puanları üzerinde anlamlı bir etkisinin olup olmadığını ortaya koymak için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre; velilerin yaşlarının sadece Aile Katılım Ölçeği'nin Ev Temelli Katılım alt boyutu puanları üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu görülmüştür ($F(2, 301)=5,348, p<0,05$). Bu etkinin hangi gruplar arasındaki farktan kaynaklandığını anlamak için yapılan Scheffe post hoc analizi sonucunda, 30-42 yaş arası olan velilerin test puan ortalaması ile ($\bar{x}=53,84, SS= 7,27$) 43 yaş ve üzeri olan velilerin test puan ortalaması ($\bar{x}=50,83, SS= 7,39$) arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda, velilerin yaşlarının ev temelli aile katılım düzeyleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu söylenebilir. Abak (2008), Gürşimşek (2003), Şeker (2009) ve Doğru (2005)'in çalışmalarının sonucunda velilerin yaşının aile katılımına etkisinin olmadığı belirlenmiştir.

Velilerin Çalışma Durumuna Göre Aile Katılım Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 9. Velilerin Çalışma Durumlarına Göre Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Bağımsız İki Grup Arası Farkların T Testi Sonuçları

		n	Ortalama	Standart Sapma	t	p
Okul Temelli	Çalışan	159	31,72	7,86	2,511	0,013*
	Çalışmayan	143	33,91	7,20		
Ev Temelli	Çalışan	159	53,04	7,73	0,225	0,822
	Çalışmayan	143	53,23	7,06		
Okul Aile İşbirliği T.	Çalışan	159	37,15	8,54	-0,390	0,697
	Çalışmayan	143	36,78	8,09		
Aile Katılım	Çalışan	159	121,91	20,16	0,897	0,370
Toplam	Çalışmayan	143	123,92	18,47		

Velilerin çalışma durumlarının aile katılım ölçeği puanları üzerinde anlamlı bir etkisinin olup olmadığını ortaya koymak için yapılan t testi sonuçlarına göre; okul temelli katılım puanlarında çalışan velilerin aile katılım ölçeği puan ortalaması ($\bar{x}=31,72$, $SS=7,86$) ile çalışmayan velilerin test puan ortalaması ($\bar{x}=33,91$, $SS=7,2$) arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($t(301)=2,511$, $p<0,05$). Bu durumda, velilerin çalışma durumlarının okul temelli aile katılım durumları üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu, çalışmayan velilerin çalışan velilere göre daha fazla okul temelli aile katılımı sağladığı belirlenmiştir. Çalışan velilerin çalışma saatlerinin, çocuklarının okul saati ile çakışması, okul saati dışında özellikle öğretmenlerin okulda bulunmaması, okul saatlerinde çalışmayan velilerin çalışan velilere göre okula gitmek için daha müsait olmaları bu sonucun nedenleri arasında olabilir.

Ebeveynin Gelir Durumuna Göre Aile Katılım Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 10. Ebeveynlerin Gelir Durumu ile Aile Katılım Düzeyleri Arasındaki Korelasyonel İlişki

	Korelasyon	p
Okul Temelli Katılım	0.067	0.247
Ev Temelli Katılım	0.129	0.025*
Okul Aile İşb. Temelli K.	0.128	0.026*
Toplam	0.131	0.023*

Yapılan Pearson Korelasyon Analizleri sonucunda velilerin gelir durumları ile ev temelli katılım, okul aile işbirliği temelli katılım ve aile katılım toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyonel ilişkiler tespit edilmiştir. Bu verilere göre, velilerin katılımlarının gelir düzeylerinden etkilendiği görülmektedir. Velilerin gelir düzeyi arttıkça çocuklarının eğitimine katılımları da

artmaktadır. Gürşimşek'in (2003), alt gelir grubunda olan ailelerin tüm boyutlarda orta ve yüksek gelir düzeyindekilere göre daha düşük bir katılım puanına sahip olmalarına karşın farklılaşmanın istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı belirlenmesi, Şeker (2009), Doğru (2005) ailelerin gelir durumu ve çocuklarının eğitime katılım düzeyleri arasında manidar bir fark bulamamaları bu çalışmadan çıkan sonuçlarla örtüşmemektedir. Buna karşın Ahioğlu (2006) ise çalışmasında üst ve orta sosyoekonomik düzeye sahip ailelerin alt sosyoekonomik düzeye sahip ailelere göre aile katılım düzeylerinin daha yüksek olduğunun belirtilmesi bu çalışmanın sonucunu desteklemektedir.

Ebeveynin Eğitim Durumuna Göre Aile Katılım Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tablo 11. Velilerin Eğitim Düzeylerine Göre Aile Katılım Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılmasına İlişkin Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Sonuçları

		n	Ortalama	Standart Sapma	F	p
Okul Temelli	İlkokul	41	32.56	7.44	.452	.771
	Ortaokul	27	31.04	9.24		
	Lise	98	33.02	7.66		
	Y.okul/Fakülte	125	32.8	7.41		
	Lisansüstü	11	33.8	6.46		
Ev Temelli	İlkokul	41	51.5	6.98	3.747	.005*
	Ortaokul	27	48.78	10.15		
	Lise	98	53.66	7.17		
	Y.okul/Fakülte	125	53.97	6.78		
	Lisansüstü	11	55.45	6.53		
Okul Aile İşbirliği T.	İlkokul	41	36.82	6.75	.329	.858
	Ortaokul	27	36.56	9.87		
	Lise	98	36.34	8.11		
	Y.okul/Fakülte	125	37.52	8.69		
	Lisansüstü	11	38.0	7.91		
Aile Katılım Toplam	İlkokul	41	120.9	16.45	1.191	.315
	Ortaokul	27	116.37	27.15		
	Lise	98	123.1	19.3		
	Y.okul/Fakülte	125	124.33	18.41		
	Lisansüstü	11	127.27	17.41		

Tablo 11'de velilerin eğitim düzeylerinin aile katılım ölçeği puanları üzerine etkisini inceleyen tek yönlü varyans analizi sonuçları sunulmuştur. Bu bulgulara göre velilerin eğitim düzeylerinin sadece ev temelli aile katılımı üzerine anlamlı bir etkisinin olduğu belirlenmiştir. Hangi gruplar arasındaki farkın bu etkiyi oluşturduğunu tespit etmek için yapılan Scheffe Post Hoc analizi sonucunda ortaokul mezunu ve lisansüstü eğitime sahip veliler arasındaki farkın önemli olduğu görülmüştür. Gürşimşek (2003), Şad (2013), Şeker (2009) ve Doğru (2005)

çalışmalarında velilerin eğitim düzeylerinin aile katılımına bir etkisi olmadığını söyleyerek bu çalışmanın sonucunu desteklemiştir. Ancak bu konuda farklı sonuçlara ulaşan çalışmalar da bulunmaktadır. Saban (2011), üniversite mezunu olan velilerin ilköğretim mezunu velilere göre, genç yaştaki velilerin orta yaştaki velilere göre, annelerin babalara göre çocuklarının eğitimine daha fazla katıldığını ifade etmiştir. Fantuzzo ve arkadaşları (2000), velilerin eğitim düzeyinin aile katılımını etkilediğini söylerken, Haack (2007), yaptığı çalışmada eğitim düzeyi düşük olan velilerin eğitim düzeyi yüksek olan velilere göre okul içi etkinliklere daha fazla katıldığını tespit etmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Yapılan araştırmada velilerin okul ve sınıf içinde yapılan etkinliklerine katılımlarını içeren “Okul Temelli Katılım” durumlarının, çocuklarıyla ev içinde yaptıkları etkinlikleri içeren “Okul Temelli Katılım” durumlarının, okul personeli ve öğretmenler ile olan iletişimlerini kapsayan “Okul-Aile İşbirliği Temelli Katılım” durumlarının ve genel Aile Katılım durumlarının orta düzeyde olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar ailelerin, çocuklarının eğitim hayatına katkıda bulunmak için çok fazla çaba harcamasa da, takibi de tamamen bırakmadıklarını göstermektedir.

Çalışma sonucunda belirlenen Okul Temelli Katılım, Ev Temelli Katılım ve Okul-Aile İşbirliği Temelli Katılım alt ölçeklerinden elde edilen anne - babalara ait veriler birbirleri ile karşılaştırıldığında düşük düzeyde ve orta düzeyde katılımın en çok Okul Temelli Katılımda, yüksek düzeyde katılımın ise en çok Ev Temelli Katılım ve Okul-Aile İşbirliği Temelli Katılım etkinliklerinde olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca bakılarak velilerin çocuklarının eğitimine daha çok evde ödevlerine yardımcı olma, çalışma ortamı hazırlama ve okula öğretmenlerle görüşme şeklinde katıldıkları, okulda ve sınıfta yapılan eğitim etkinliklerine daha az katıldıkları söylenebilir.

Araştırma sonunda velilerin cinsiyetlerinin aile katılım durumları üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu, annelerin babalara göre daha fazla aile katılımı sağladığı belirlenmiştir. Annelerin çocuklarının eğitimi ile daha çok ilgilendiği görüşü bu araştırmayla desteklenmiştir.

Yapılan araştırmada velilerin yaşının sadece Ev Temelli Katılım’da 30-42 yaş arasındaki velilerin 43 yaş üstü velilere göre evde çocuklarının eğitimine daha çok katkıda buldukları görülmektedir. Velilerin çalışma durumlarının okul temelli aile katılım durumları üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu, çalışmayan velilerin çalışan velilere göre daha fazla okul temelli aile katılımı sağladığı belirlenmiştir. Velilerin gelir düzeyleri ile ev temelli katılım, okul aile işbirliği temelli katılım ve aile katılım toplam puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olduğu görülürken, eğitim düzeylerinin sadece ev temelli aile katılımı üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu görülmüştür.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara bakıldığında ailelere eğitimden sadece okulun sorumlu olmadığı belirtilip, aile katılımı konusunda bilinçlendirilmesinin gerekliliği bir kez daha görülmüştür.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular doğrultusunda aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

1. Önce öğretmenlere ve okul yönetimine, sonra da velilere aile katılımı içerikli gerekli seminerler verilmeli, aileleri eğitimin içine katmak için teşvikte bulunulmalıdır.
2. Velilere yönelik yapılan aile katılım programlarına tüm velilerin katılımının sağlanması için, katılımı engelleyen sebepler belirlenerek ortadan kaldırılmalı, uygun şartlar oluşturulmalıdır.
3. Üniversitelerin eğitim fakültelerinde aile katılımına yönelik verilecek dersler de bu konuda daha bilinçli öğretmenlerin yetişmesini sağlayacaktır.
4. Aile katılımına ilişkin farklı örneklem gruplarından farklı ölçme araçları kullanarak farklı eğitim düzeylerinde (Okul Öncesi, İlköğretim Lise vb.) benzer araştırmalar yapılarak sonuçlar test edilebilir.
5. Radyo ve televizyon programlarında aile katılımına ilişkin programlar yapılabilir.
6. Okullar, velilere aile katılım alışkanlığı kazandırmak amacıyla, velilerin ilgisini çekecek eğitici programlar düzenleyebilir.
7. Velilere, evde çocuklarının eğitimini nasıl destekleyecekleri konusunda bilgilendirici etkinlikler yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Akkaya, M. (2007). *Öğretmenlerin ve velilerin okulöncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılımı çalışmalarına ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Cavkaytar, A. (2000). *Okulöncesi Eğitimde Okul, Aile, Çevre İşbirliği. Okulöncesi Eğitimin İlke ve Yöntemleri*.(Edt: Şefik Yaşar) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 133-143.
- Çağdaş, A., & Seçer, Z. Ş. (2005). *Veli eğitimi*. Eğitim Kitabevi.
- Çelenk, S. (2003). Okul başarısının ön koşulu: Okul aile dayanışması. *İlköğretim-Online*, 2(2), 28-34.
- Ensari, H., & Zembat, R. (1999). *Yönetim stillerinin ailenin okul öncesi eğitim programlarına katılımı üzerindeki etkileri*. Marmara Üniverisitesi Anaokulu\ Anasınıfı Öğretmeni El Kitabı. İstanbul: YA-PA Yayınları.
- Epstein, J. L., & Sheldon, S. B. (2002). Present and accounted for: Improving student attendance through family and community involvement. *The Journal of Educational Research*, 95 (5), 308-318.
- Epstein, J.L., Sanders, M.G. Simon, B. Salinas, C.K. Jansorn, R.N. Voorhis, F.L.V. (2002). *School, Family and Community Partnerships*. California: Corwin Pres.
- Eryorulmaz, A. (1993). *Kurumsal okulöncesi eğitiminde ailenin rolü*. 9. Ya-Pa Okulöncesi Eğitimi Yaygınlaştırılması Semineri. Ankara.
- Fan, X. & Chen, M. (2001). Parental involvement and students' academic achievement: Meta-anaysis. *Educational Psychology Review*, 13(1), 1- 22.

- Fantuzzo, J. Tighe, E. Childs S. (2000). "Family Involvement Questionnaire: A Multivariate Assessment of Family Participation in Early Childhood Education", *Journal of Educational Psychology*, 2(92),367–376.
- Gürşimşek, I. (2003). Okul öncesi eğitime aile katılımı ve psikososyal gelişim. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 3(1), 125-144.
- İflazoğlu Saban, A., & Şeker, M. (2010). İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Performans Görevlerindeki Başarıları ile Ailelerin Eğitim-Öğretim Çalışmalarına Katılım Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 19(3), 361-390.
- Kılıç, Z. (2010). *İlköğretimde hayat bilgisi dersinde aile katılımı çalışmaları*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Anadolu üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Kuzu, N. (2006). *Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan aile katılım çalışmalarının anne davranışları üzerindeki ve annelerin okul öncesi eğitime yönelik görüşlerine ilişkin etkisinin incelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Loughlin, J. P. (2008). *Fostering parental involvement: A critical action research study of title I parents' participation in public elementary schools*. ProQuest.
- MEB, (2013). *Okul öncesi eğitim programı*, Milli Eğitim Bakanlığı: Ankara.
- MEB,(2005). Milli eğitim bakanlığı ilköğretim ve orta öğretim kurumları sosyal etkinlikler yönetmeliği. Şubat 2005 tarihli 2569 sayılı *Tebliğler Dergisi*, 13.1.2005 tarihli 25699 sayılı *Resmi Gazete*. <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/25699İ0.html> adresinden 26.08.2015 tarihinde alınmıştır.
- Ömeroğlu, E., & Yaşar, M. C. (2005). Okul öncesi eğitim kurumlarında ailenin eğitime katılımı. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 62.
- Ömeroğlu, E., Kandır, A., & Ersoy, Ö. (2003). *Yıllık plan örnekleri ve aile katılımı çalışmaları*. Morpa Yayınları: İstanbul.
- Pehlivan, İ. (1997). Okula aile katılımı. *Yaşadıkça Eğitim*, 53, 4-7.
- Temel, Z. F. (2001). Okul öncesi eğitime aile katılımı. *Gazi Üniversitesi anaokulu-anasınıfi öğretmen el kitabı*. İstanbul: YA-PA.
- Tezel Şahin, F., & Özbey, S. (2009). Okul Öncesi Eğitim Programlarında Uygulanan Aile Katılımı Çalışmalarında Baba Katılımının Yeri ve Önemi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 5(17), 30-39.
- Zembat, R., & Haktanır, G. (2005). Okulöncesi Eğitim Kurumlarında Velilerin Eğitime Katımları. *Okulöncesi Eğitimde Denetim Rehber Kitabı*.İstanbul: Ya-Pa